

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Petrem Sedlákem ve věci

žalobce: **P. K.**, nar. X, státní příslušnost X,
hlášený pobyt: X

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky**
sídlem POBox 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 4. 2024, č.j. OAM-790/ZA-ZA12-P11-2023,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra České republiky ze dne 11. 4. 2024, č.j. OAM-790/ZA-ZA12-P11-2023, **se ruší** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalobci **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.
- III. Žalovaný **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaný napadeným rozhodnutím neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“). Příběh žalobce dle žalovaného nesvědčí o tom, že by žalobce byl v zemi původu pronásledován nebo mu

hrozilo pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu či vážná újma ve smyslu § 14a zákona o azylu.

II. Podání účastníků

2. Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce žalobu, ve které namítl citací dále uvedených ustanovení porušení § 2 odst. 1 a 4, § 3, § 50 odst. 2, 3 a 4, § 52 a 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, a § 12, § 14a odst. 1 a § 23c zákona o azylu. Konkrétně uvedl, že o mezinárodní ochranu žádá na základě strachu z pronásledování pro zastávání politických názorů, neboť se aktivně staví proti ruské agresi na Ukrajině. Uvedl, že podstoupil prvotní lékařskou prohlídku a byla mu vydána vojenská knížka. V případě neuposlechnutí povolávacího rozkazu může čelit trestu, který bude splňovat definici nelidského zacházení. Pokud dojde k navrácení žalobce do země původu, hrozí porušení zásady *non refoulement*. V podrobně zdůvodněných námitkách následně popsal svou obavu z pronásledování ve smyslu zákona o azylu, uvedl, jak pomáhal ukrajinským uprchlíkům, odkázal na páchání válečných zločinů Ruskou federací na Ukrajině a uvedl důvody, proč odmítá službu v ruské armádě. Brojil i proti způsobu, jakým žalovaný prováděl dokazování, i proti závěru o účelovosti žádosti, kterou žalovaný vnímal jako snahu o legalizaci pobytu.
3. Žalovaný ve vyjádření k žalobě navrhl její zamítnutí a uvedl, že žalobce ve své zemi původu nebyl pronásledován pro uplatňování politických práv a svobod, nesouhlas s ruským režimem nijak veřejně nevyjadřoval a ani se neúčastnil jakýchkoliv protestních akcí proti tamnímu vládnímu režimu, tedy ani nemohl být v této souvislosti ze strany ruských státních orgánů či bezpečnostních složek jakkoli postižen. Podle žalovaného není žalobce žádný aktivista ani osoba veřejně šířící jakékoliv informace. Nesouhlas žalobce nebyl a není ruským státním orgánům znám a nemůže žalobci způsobit v případě návratu do země původu žádné problémy. K obavám žalobce z povolání k výkonu vojenské služby v ruské armádě, případného nasazení do bojů na Ukrajině a trestu za eventuální neuposlechnutí povolávacího rozkazu uvedl, že vyhlášená mobilizace již byla ukončena. Jedinci, na něž se mobilizace vztahovala, nemohou být ani postihováni za to, že se v době jejího vyhlášení v Rusku nenacházeli. Obavy žalobce považuje žalovaný za předčasné.

III. Posouzení věci krajským soudem

4. Žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.) a je přípustná. Za splnění podmínek § 51 s. ř. s. rozhodl soud bez jednání.
5. Žaloba je důvodná.
6. Pokud jde o skutková zjištění, jsou součástí správního spisu dvě vyjádření žalobce k důvodům, proč a jak přicestoval do ČR (poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu, protokol o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany). Žalobce uvedl, že je etnický Rus, státní občan Ruské federace, bez náboženského vyznání a politické příslušnosti, v rámci poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu vyjádřil nesouhlas s aktuálním děním v Rusku. Je svobodný, bezdětný, zdravý. Rodiče bydlí v Rusku, do ČR přijel v roce 2019, v Rusku byl na návštěvě v roce 2021. Důvodem pro podání žádosti o mezinárodní ochranu je nesouhlas s děním v Rusku, má obavy, že by v případě návratu do

Ruska musel do války a on bojovat nechce. Dále popsal své studium v ČR. Uvedl, že jeho rodiče s režimem nesouhlasí, ale veřejně svůj názor neprojevují, Rusko neopustili, neboť všichni mají tam a museli by začínat svůj život od začátku. Svůj nesouhlas s děním v Rusku projevoval podporou lidí z Ukrajiny, jezdil na hranice pomáhat uprchlíkům, pomáhal spíše humanitárně, hledal byty, pomáhal s jazykovou bariérou, zejména na začátku války a zejména pro známé, kteří se na něj obrátili s prosbou o pomoc. Uvedl, že pomáhá i v současnosti, pokud někdo něco potřebuje, tlumočí, hledá byty, občas finančně vypomůže. Veřejně se neangažuje s ohledem na svoji rodinu. Předvolání do armády nedostal, byl na lékařské prohlídce, kde byl shledán bojeschopným, základní vojenskou službu neabsolvoval, vojenská správa ví, že není v Rusku. Vyjádřil přesvědčení, že válka neskončí a do bojů budou nasazováni i vojáci základní vojenské služby, vojenské zařazení má jako řidič. Nemá problém se základní vojenskou službou, ale nechce se účastnit agresivní války na Ukrajině. V případě návratu mu hrozí služba v armádě, v případě odmítnutí by měla problémy i jeho nejbližší rodina. Problémy s policií v ČR neměl, pouze dostal pokutu za rychlou jízdu. Pokud jde o problémy v zemi původu, negoval problémy kvůli náboženství, rase nebo sexuální orientaci.

7. Krajský soud předepisuje, že žadatele o mezinárodní ochranu stíhá břemeno tvrzení. Je především na něm, aby v rámci pohovoru věrohodně tvrdil a v rámci svých možností prokázal skutečnosti, které mohou mít relevanci z hlediska některé z forem mezinárodní ochrany. Žalovaný mu k tomu musí vytvořit prostor vhodně zejména kladenými otázkami během pohovoru. Pokud žadatel o mezinárodní ochranu uvádí relevantní skutečnosti, je pak na žalovaném, aby si shromáždil dostatečné množství aktuálních a přesných informací o zemi původu žadatele a jeho tvrzení s těmito informacemi konfrontoval při posuzování, zda dotyčnému v zemi původu hrozí pronásledování nebo vážná újma.
8. Žalovaný kromě azylového příběhu žalobce vycházel z Informace Finské imigrační služby – Ruské federace – Vyhýbání se odvodům během mobilizace ze dne 31. 1. 2023, Informace OAMP – Ruská federace – Bezpečnostní a politická situace v zemi, ze dne 31. 3. 2023, Informace OAMP – Ruská federace – Situace navrátilců do Ruské federace po krátkodobém či dlouhodobém pobytu v zahraničí ze dne 31. 10. 2023.
9. Pokud jde o jednotlivé námitky uvážil soud následovně.

Účelovost podání žádosti o azyl

10. Pro posouzení účelovosti žádosti o mezinárodní ochranu je podstatné rozlišovat otázku doby, kdy byla podána žádost o mezinárodní ochranu (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ve věcech sp. zn. 2 Azs 423/2004 a 2 Azs 137/2005, které dopadají na žádosti o mezinárodní ochranu podané až po několikaletém nelegálním pobytu poté, co skončila platnost povolení k dlouhodobému pobytu), a otázku vlastního hodnocení účelovosti žaloby (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ve věci sp. zn. 8 Azs 2/2019).
11. Při posouzení otázky účelovosti žaloby ze správního spisu plyne, že mezi žalobcem a žalovaným není nijak sporné, že žalobce podal svoji žádost až po cca 4 letech po příchodu do ČR. Zároveň žalovaný ale nečinil sporným, že žalobce před podáním žádosti o mezinárodní ochranu pobýval na území ČR na základě studijního víza, a sám žalovaný uvedl, že v důsledku války na Ukrajině došlo k omezení možností legalizace pobytu občanů Ruské federace na území ČR.
12. Jinými slovy, pokud chtěl žalobce nadále setrvat na území ČR poté, co mu skončila platnost předcházejícího studijního víza, a poté, co neměl možnost požádat o jakýkoliv jiný pobytový

status s výjimkou mezinárodní ochrany, je logické, že žalobce využil možnost, kterou mu české právo nabízí. V tomto směru je ale „účelová“ jakákoliv žádost o mezinárodní ochranu, pokud je to jediný prostředek k možnosti zachování pobytu, neboť pobyt na území ČR je jistě účelem podané žádosti. Zcela jinou otázkou je, pokud je žádost o mezinárodní ochranu účelově využívána k legalizaci dlouhodobého nelegálního pobytu na území ČR, *nota bene* v situaci, kdy je předem zřejmé, že nejsou v případě žadatele dány azylově relevantní důvody. Tudíž, pokud chce žalovaný vycházet z účelovosti podání žádosti o mezinárodní ochranu, musí na prvním místě věcně posoudit dobu, po kterou žalobce pobýval na území ČR nelegálně, ve spojení s otázkou, zda žádost o mezinárodní ochranu časově navazovala na jinou formu pobytového oprávnění žadatele.

13. Pokud navíc v průběhu pobytu cizince došlo ke změně vnějších okolností, je toto další otázka, kterou si musí žalovaný v rámci posouzení účelovosti žaloby zodpovědět. Žalobce přicestoval do ČR po poslední návštěvě rodičů v létě roku 2021, přičemž agrese Ruské federace na území Ukrajiny započala na konci února 2022. Argument, že žalobce nepřicestoval na území ČR pod tlakem objektivních tíživých okolností, je proto při spojení studijního víza žalobce a jeho poslední návštěvy Ruské federace v relativně mírových podmínkách mimoběžná s prospektivním charakterem poskytování mezinárodní ochrany. Otázka, kterou by měl žalovaný v nyní projednávané věci zodpovědět, není pouze, za jakých okolností žalobce z Ruské federace odcestoval, ale i ta, za jakých okolností se má vrátit a co po návratu může očekávat.
14. Jak vyplývá z výše uvedeného, soud se neztotožňuje se závěrem, že by s ohledem na obsah správního spisu bylo možné dospět ke kategorickému závěru, že se v případě žádosti žalobce o mezinárodní ochranu jedná o účelovou žádost. Skutečnost, že žalobce podal svou žádost až poté, co uplynula platnost jeho víza nicméně může oslabovat věrohodnost jeho tvrzení, avšak tato skutečnost sama o sobě nevylučuje žalobce z možnosti požívat mezinárodní ochranu, splňuje-li zákonem stanovené podmínky pro její udělení. K tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2011, č. j. 5 Azs 6/2011-49, ze kterého mj. plyne, že skutečnost, že stěžovatelku vedla k podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany také snaha o legalizaci pobytu na území ČR, nepostačuje sama o sobě k neudělení mezinárodní ochrany, neboť ta ještě nevylučuje, že stěžovatelka by v případě navrácení do této země čelila skutečnému nebezpečí vážné újmy zakládajícímu nárok na doplňkovou ochranu.

Zjištění skutkového stavu a důkazy předložené v soudním řízení

15. Z obsahu soudního spisu plyne, že žalobce k žalobě přiložil kopii emailu z 21. ledna 2023, který adresoval na email oampzast@mvcz.cz a jehož přílohou měla být kopie jeho vojenské knížky. Tento email se v jeho správním spise nenachází. Dále je součástí správního spisu žalobcovo „Vyjádření žadatele k podkladům pro vydání rozhodnutí o žádosti o udělení mezinárodní ochrany“ ze dne 5. 12. 2023, které mělo být adresováno žalovanému datovou schránkou (byť obsahuje vlastnoruční podpis žalobce), v jehož textu je uvedeno: „*Správnímu orgánu současně s tímto vyjádřením přikládám svoji vojenskou knížku potvrzující, že jsem byl v Rusku prokázán bojeschopným, a že je moje vojenské zařazení řidič vozidla.*“ Žádná příloha podání ale ve správním spise není, samotné podání nese stopy po kancelářských svorkách, nicméně je založeno jako volné listy, tudíž nelze poznat, zda k němu byla nějaká příloha připojena (byť na podacím razítku je uveden údaj, že podání obsahuje 3 listy, což obsahuje). Navíc z podání není ani poznat, jakou formou bylo doručeno.

16. Ze správního spisu vyplývá, že žalobce avizoval několikrát, že vojenskou knížku předloží, nicméně není průkazné, jestli tak skutečně učinil. Přesto za podstatný důkazní prostředek je třeba chápat zejména výpověď žadatele o mezinárodní ochranu, tj. postupovat ve prospěch jeho tvrzení, že skutečně byl uznán bojeschopným. Pokud by se jednalo o jediný deficit správního spisu, soud by dokazování žalobcem předloženou kopií vojenské knížky doplnil sám, nicméně s ohledem na níže uvedené ponechá doplnění důkazního materiálu na žalovaném v dalším řízení.
17. Žalovaný ke svému vyjádření k žalobě připojil k závěrům o výkonu vojenské služby další „dvě novější informace, než ze kterých vycházel v napadeném rozhodnutí“. Konkrétně se jednalo o informaci OAMP ze dne 21. 3. 2023 – Ruská federace, základní vojenská služba, účast vojáků základní vojenské služby ve válce na Ukrajině, a o informaci OAMP ze dne 21. 3. 2024 – Ruská federace, náhradní civilní služba.
18. Soud předně poukazuje na to, že doposud právní úprava soudního řízení správního vychází z kasačního principu a soud v soudním řízení správním provádí revizi správního spisu. Z něj vyplývá, že žalovaný ve věci rozhodl dne 11. 4. 2024, tudíž listiny, které soudu předkládá na podporu svého právního názoru a na podporu skutkových závěrů o výkonu základní vojenské služby, resp. o nedůvodnosti žádosti o mezinárodní ochranu, mohl učinit součástí správního spisu a vycházet v nich při svém rozhodnutí. Není přípustné, aby v revizním řízení prokazoval žalovaný správnost svých skutkových a právních závěrů dalšími důkazy nad rámec správního spisu, o to víc v situaci, kdy se jedná o důkazy, které existovaly v době před jeho rozhodnutím a které tudíž mohl mít k dispozici a pro posouzení věci použít. Soud proto uvedené listiny jako důkazy neprováděl ani nehodnotil jejich relevanci pro další rozhodnutí žalovaného.

Posouzení důvodů pro přiznání mezinárodní ochrany

19. Podle § 12 písm. a) zákona o azylu je podstatné posouzení toho, zda byl žalobce ve vlasti pronásledován za uplatňování politických práv a svobod; podle § 12 písm. b) zákona o azylu se cizinci udělí azyl, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.
20. Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.
21. Podle § 14a odst. 2 zákona o azylu se za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje a) trest smrti nebo poprava, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, nebo c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu.

22. Z obsahu správního spisu a podané žaloby vyplývají dvě argumentační linie. V první jde o obavu z pronásledování z důvodu nesouhlasu s činností ruské moci, kterou projevoval prostřednictvím pomoci ukrajinským uprchlíkům. V druhé jde o otázku možné vojenské služby žalobce v ruské armádě.
23. Otázku pronásledování má žalovaný posuzovat dle definice v § 2 odst. 4 zákona o azylu ve spojení čl. 9 odst. 1 směrnice 2011/95/EU. Krajský soud se tedy zabýval tím, zda je u žalobce dána hrozba nebezpečí pronásledování z důvodu zastávání určitého politického názoru. Z obsahu správního spisu i z obsahu žaloby vyplývá, že obavy žalobce pramení mj. z pomoci ukrajinským uprchlíkům.
24. Ze správního spisu vyplývají tvrzení žalobce, že se aktivně podílel na pomoci ukrajinským uprchlíkům, takovou pomoc lze jistě vnímat jako vyjádření nesouhlasu s politikou Ruské federace. Soud se ne zcela ztotožňuje s hodnocením žalovaného na str. 9 napadeného rozhodnutí. Zejména nelze souhlasit se žalovaným v tom, že se celá pomoc žalobce omezovala pouze na jeho známé. To z jeho pohovoru nijak nevyplývá. Je pravdou, že uvedl, že svoji činnost na počátku války vykonával zejména pro známé, kteří se na něj obrátili s prosbou o pomoc, ale nic takového neuváděl ke své činnosti v současnosti. Není tedy patrné, že by jednalo jen o pomoc známým, resp. pro takový žalovaným kategoricky vyjádřený závěr neposkytuje protokol o pohovoru se žalobcem dostatek indicí.
25. Naopak, ze strany žalobce jsou protiruské postoje poměrně zřetelně formulované, vč. toho, proč je neprojevuje veřejně, ale prostřednictvím pomoci konkrétním lidem ve svém okolí, a to ze strachu o svoji rodinu v Rusku. Takový postoj je soudu pochopitelný. A v kontextu jeho protiruských názorů je třeba vnímat i jeho postoje ke službě v ruské armádě, i když by samy o sobě nebyly žalovaným hodnoceny jako azylově relevantní.
26. Co se týká druhé argumentační linie ohledně obavy žalobce z odvedení do armády Ruské federace, tak k této problematice se (byť v souvislosti s otázkou vyhoštění) vyjádřil v recentním rozsudku ze dne 31. 7. 2024, č. j. 2 Azs 163/2024–27, Nejvyšší správní soud, na jehož závěry soud pro stručnost v podrobnostech odkazuje a pro potřeby nynější věci z něj uvádí následující. Nejvyšší správní soud zdůraznil, že politickému prohlášení vrcholných představitelů Ruské federace je třeba přiznat velmi omezenou vypovídací hodnotu. Dále uvedl, že ani z veřejných zdrojů, ani z výňatku z informace Finské imigrační služby neplynou žádné jednoznačné závěry ohledně trvání mobilizace v současnosti a naopak odkázal na výskyt nezákonné praxe, kdy policie v Rusku překračuje své pravomoci a odvádí osoby k vojenské komisi, a uložil žalovanému, nikoliv pouze soudu, aby se zabýval nejen legislativní rovinou mobilizace, ale především reálným průběhem mobilizace, včetně různých forem skryté mobilizace.
27. Pokud jde o samotné hodnocení povinnosti vojenské služby, soudy opakovaně konstatovaly, že odmítání výkonu vojenské služby pro vlastní stát není samo o sobě důvodem pro udělení mezinárodní ochrany ani tehdy, pokud by se výkon vojenské služby pojil s rizikem účasti na bojových akcích. Z tohoto obecného pravidla však existuje řada výjimek. Jednu z nich, která má relevanci pro případ žalobce, upravuje čl. 9 odst. 2 písm. e) směrnice Rady 2004/83/ES ze dne 29. dubna 2004, o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“). Podle něj lze za pronásledování považovat rovněž jednání spočívající v trestním stíhání nebo trestu za odepření výkonu

vojenské služby za konfliktu, jestliže by výkon vojenské služby zahrnoval zločiny nebo jednání spadající mezi důvody vyloučení uvedené v čl. 12 odst. 2 kvalifikační směrnice. Mezi ně patří páčání válečných zločinů, zločinů proti lidskosti nebo činů, které odporují zásadám a cílům OSN, jež uvádí preambule a články 1 a 2 Charty OSN (srov. rozsudek Soudního dvora ze dne 26. 2. 2015 ve věci C-472/13, *Shepherd*).

28. V citovaném rozsudku Soudní dvůr objasnil, že k naplnění čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice stačí, aby bylo pouze pravděpodobné, že by žadatel mohl spáchat činy uvedené v čl. 12 odst. 2 této směrnice (bod 39). Žadatel zároveň nemusí prokazovat, že by sloužil přímo v boji. Uvedené ustanovení kvalifikační směrnice se týká i situací, ve kterých by se žadatel podílel na páčání válečných zločinů jen nepřímo tím, že by při plnění svých úkolů s rozumnou mírou pravděpodobnosti poskytl nezbytnou podporu pro přípravu nebo uskutečnění těchto zločinů (bod 46). Na tyto závěry Soudní dvůr navázal i později v rozsudku ve věci *E. Z.*, kde uvedl, že čl. 9 odst. 2 písm. e) se musí vykládat tak, že, „*pro brance, který odepře vykonat vojenskou službu za konfliktu, avšak nezná své budoucí služební zařazení v rámci armády, v kontextu všeobecné občanské války, která se vyznačuje opakovaným a systematickým páčáním zločinů nebo jednání uvedených v čl. 12 odst. 2 téže směrnice armádou, která nasazuje brance, by výkon vojenské služby znamenal přímou či nepřímou účast na páčání takových zločinů nebo jednání bez ohledu na zařazení v rámci armády.*“ (srov. rozsudek Soudního dvora ze dne 19. 11. 2020 ve věci C-238/19, *E. Z. proti Bundesrepublik Deutschland*).
29. Aby tedy odepření výkonu vojenské služby, se kterým se pojí trestní stíhání, potenciálně mohlo být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany, musí se s přiměřenou pravděpodobností prokázat, že by výkon vojenské služby zahrnoval páčání válečných zločinů, zločinů proti lidskosti nebo činů, které odporují zásadám a cílům OSN. Pro posouzení této otázky přitom není nutné, aby se bránc přímo podílel na bojových akcích, ani aby předem znal přesné zařazení v rámci armády. To vše platí za předpokladu, že armáda, ve které by sloužil, opakovaně a systematicky páchá uvedené zločiny.
30. Zároveň zdejší soud v rozsudku ze dne 16. 11. 2022, č. j. 41 Az 25/2022-92, uzavřel, že ruská armáda na území Ukrajiny páchá válečné zločiny a dopouští se porušení mezinárodního humanitárního práva. Zároveň v citovaném rozhodnutí zdejší soud již v roce 2022 uvedl, že „*Ruský prezident však dosud nepodepsal oficiální „demobilizační“ dekret. Podle dostupných informací ruské právo nezná pojem „demobilizace“. To znamená, že vyhlášená mobilizace zůstává v platnosti, dokud splní svůj cíl nebo dokud nezmizí vojenská hrozba, která byla důvodem jejího vyhlášení. Vzhledem k tomu, že válka pokračuje a není jasný přesný cílový počet branců, zřejmě nelze mluvit o tom, že by vyhlášená mobilizace splnila svůj cíl. V tuto chvíli proto není zcela jasné, zda v Rusku i nadále dochází k povolávání branců. V duchu zásady „v pochybnostech ve prospěch žadatele“ proto krajský soud vycházel z toho, že mobilizace trvá.*“
31. Zdejší soud proto nepovažuje závěry žalovaného, které se odvolávají na státoobčanskou povinnost k plnění vojenské služby, za dostatečné. Žalovaný zcela pominul výše uvedené otázky a ve zjišťování skutkového stavu z jeho strany lze spatřovat mezery. Bude na žalovaném, aby se opětovně zabýval otázkou tzv. skryté mobilizace a pokud z doplněných zpráv o zemi původu vyplyne, že by žalobci v případě návratu hrozilo (s požadovanou mírou pravděpodobnosti) povolání k výkonu vojenské služby, bude se muset zabývat dále podmínkami jejího výkonu, možnostmi odepřít výkon služby, následky odepření výkonu služby (ať již legálního, nebo nelegálního), tj. zejména skutečností, zda případné odmítání

vojenské služby ze strany žalobce za podmínek stanovených v čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice souvisí s jedním z pěti důvodů připomenutých v článku 10 uvedené směrnice. (Soud k tomu odkazuje na shora uvedené k listinám, které předložil žalovaný v rámci vyjádření k žalobě. Bude na něm, aby jako první vyhodnotil obsah těchto listin, a to v kontextu všeho uvedeného v kontextu možné tzv. skryté mobilizace).

32. V této souvislosti soud opětovně odkazuje na poměrně podrobný a návodný rozsudek zdejšího soudu ve věci sp. zn. 41 Az 25/2022. V souladu s rozsudkem Soudního dvora ve věci *Shepherd* lze čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice použít pouze v případě, že žadatel nemá v zemi původu k dispozici možnost získat status osoby odmítající vojenskou službu z důvodu výhrady svědomí. Podle uvedeného rozsudku totiž „odepření výkonu vojenské služby musí být jediným prostředkem umožňujícím žadateli o přiznání postavení uprchlíka vyhnout se účasti na tvrzených válečných zločinech, a že pokud tedy tento žadatel nevyužil řízení za účelem získání postavení odpírače vojenské služby z důvodu svědomí, taková okolnost vylučuje jakoukoli ochranu podle čl. 9 odst. 2 písm. e) [kvalifikační] směrnice (...), ledaže uvedený žadatel prokáže, že neměl žádné řízení takové povahy ve své konkrétní situaci k dispozici.“

IV. Závěr a náklady řízení

33. S ohledem na vše shora uvedené zrušil krajský soud napadené rozhodnutí s ohledem na procesní vady řízení a nedostatečné posouzení otázky vojenské služby dle § 78 odst. 1 s. ř. s. a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, ve které bude žalovaný vázán právním názorem vyjádřeným v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
34. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci byl žalobce úspěšný, a proto má právo na náhradu nákladů řízení. Ze soudního spisu však soud nezjistil žádné náklady, které by mohl žalobci přiznat, proto rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku II tohoto rozsudku. Procesně neúspěšný žalovaný na náhradu nákladů řízení nemá právo.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o ní musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 29. ledna 2025

Petr Sedlák, v. r.
samosoudce

